

Politechnika Wrocławska

Współpraca robotów

Wykład 2

Roboty współpracujące – zastosowania, systematyka, wdrażanie

Robert Muszyński

KCiR, W4, PWr

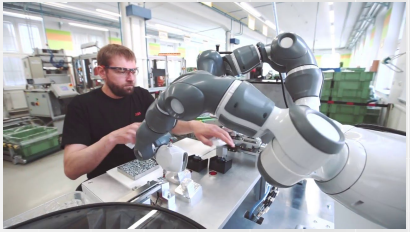
HR EXCELLENCE IN RESEARCH

Copyright © R. Muszyński 2020-22

Powered by pdfLaTeX with Beamer

Koboty – przykłady współpracy

- **YuMi** (ABB) na linii montażowej gniazdek elektrycznych w Zakładach elektrotechnicznych **Elektro-Praga** (Jablonec nad Nysą, Czechy):
  - ułożenie dwóch pokryw gniazdek i dwóch osłon zabezpieczających (pracownik)
  - umieszczenie elementów zabezpieczenia ze sprężynami na pokrywach (kobot)
  - przykrycie elementów zabezpieczenia osłoną (kobot)
  - dociśnięcie osłony (kobot)
  - umieszczenie śruby mocującej w pokrywie (pracownik)
  - kontrola poprawności montażu (pracownik)

Koboty – przykłady współpracy

- **UR5** (Universal Robots) w dziale montażu głowic cylindrów, **Fabryka silników Volkswagen** (Salzgitter, Niemcy):
  - wyjęcie świecy żarowej z osłony (kobot)
  - umieszczenie świecy w dedykowanym, trudno dostępnym otworze (kobot)
  - przymocowanie świecy (pracownik)
  - izolacja głowicy cylindra (pracownik)

Koboty – przykłady współpracy

- **Aura** (Comau) w dziale montażu zwrotnic, **Fabryka silników FPT Industrial Driveline** (Grupa Iveco, Turyn, Włochy):
  - pobranie zwrotnicy z wózka w doku załadunkowym (kobot)
  - umieszczenie zwrotnicy na stole (kobot w trybie prowadzenie ręcznego)
  - montaż zwrotnicy (pracownik)
  - pobranie zwrotnicy ze stołu (kobot w trybie prowadzenie ręcznego)
  - umieszczenie zwrotnicy na wózku w doku rozładunkowym (kobot)

Koboty – przykłady współpracy

- **YuMi** (ABB) w sali koncertowej **Teatru Verdi** (Piza, Włochy):
  - dyrygowanie orkiestrą Lucca Philharmonic Orchestra podczas występu tenora Andrei Bocelliego (koncert „Oddech nadziei: od Stradivariusa do robota” – 12 września 2017, pierwsze wydarzenie tego typu).

Koboty – przykłady współpracy

- **KUKA** (KUKA) w **Huang Yi & KUKA** (m.in. w Narodowym Forum Muzyki, Wrocław – 15 grudnia 2016)
  - taniec (robot i człowiek)
  - operowanie światłem (robot)
  - operowanie kamerą (robot)

Koboty – najefektywniejsze zastosowania

za AutomatykaB2B

Typowo w dwóch scenariuszach:

- wykonywaniu oddzielnych czynności, przy czym pracownik i robot znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie (koegzystencja)
- współpraca pracownika i maszyny, którzy dzielą się obowiązkami w ramach jednego zadania (współpraca sekwencyjna)

Koboty – zalety współpracy

- Wzajemne dopełnianie najlepszych cech ludzi i maszyn
- Roboty bardzo dobrze sprawdzają się w wykonywaniu czynności powtarzalnych i wymagających dużej precyzji albo użycia dużej siły
- Ludzie rozumieją zachodzące w otoczeniu zmiany oraz są w stanie odpowiednio na nie zareagować / przystosować się
- Szybka obsługa sytuacji awaryjnych przez pracującego na stanowisku pracownika
- Stopniowanie poziomów zaangażowania pracownika i maszyny – częściowa automatyzacja

Koboty – zalety zastosowania

- Brak poważnej ingerencji w dotychczasowy rozkład zakładu
- Łatwiejsza integracja w porównaniu z tradycyjną robotyzacją
- Mniejszy koszt w porównaniu z tradycyjną robotyzacją
- Mniejsza czasochłonność instalacji stanowiska w porównaniu ze zrobotyzowaną celą wytwórczą
- Oszczędność miejsca ze względu na brak konieczności instalacji klasycznych systemów bezpieczeństwa
- Mobilność stanowiska – relatywna łatwość przeniesienia kobota do nowego zadania w innej części zakładu, także łatwość (re)programowania
- Praktycznie brak dodatkowych kosztów przy zmianie wytwarzanego asortymemtu – wytwarzanie krótkich serii produkcyjnych
- Podwyższenie jakości i powtarzalności produkcji
- Ograniczenie strat, lepsze wykorzystanie materiałów i zasobów
- Zwiększenie elasyczności i przewidywalności procesów

Koboty – wady zastosowania

- Koboty pracują znacznie wolniej niż „zwykłe” roboty
- Potencjalnie większa częstotliwość wstrzymywania pracy kobota powodowanej kolizją – co dodatkowo spowalnia proces
- Koboty mają zazwyczaj w porównaniu do „zwykłych” robotów mniejszy udźwig
- Wymagana stała obecność „operatora” stanowiska

Wdrożenia kobotów – motywacja

- Możliwość bezpośredniej współpracy z człowiekiem
- Możliwość bezpiecznej współpracy z człowiekiem
- Elastyczność i łatwość instalacji/integracji
- Ułatwienie prowadzenia produkcji bazującej na stanowiskach – środowisko nieliniowe (versus produkcja na liniach produkcyjnych – środowisko liniowe)
- Łatwość programowania
- Wykonywanie powtarzalnych zadań
- Minimalizacja prac monotonnych i uciążliwych
- Podnoszenie efektywności
- Oszczędność miejsca
- Brak wynagrodzeń
- Prowadzona polityka – ustawa o robotyzacji, środki unijne, wsparcie sektora bankowego

Wdrożenia kobotów – podstawowe obawy odbiorców

- Zachowanie liczby miejsc pracy
  - Redukcja etatów na stanowiskach niewymagających kwalifikacji wyższych niż podstawowe
  - Tworzenie nowych miejsc pracy poprzez zwiększenie wydajności i potrzebę rozbudowy produkcji
  - Zaspokojenie braków kadrowych
- Zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa
  - Norma ISO 10218-1 oraz specyfikacja techniczna ISO/TS 15066
  - Koboty to maszyny o sporym ciężarze i poruszające się w przestrzeni wykraczającej poza ich podstawę
  - Cyberataki na systemy zrobotyzowane
  - Zdroworozsądkowym podejściem wydaje się być zachowanie ograniczonego zaufania – analogicznie jak do każdej innej maszyny
  - Nie ma bezpiecznych robotów, bezpieczne mogą być jedynie ich aplikacje – myśląc o systemie skobotyzowanym, trzeba brać pod uwagę kobota, jego chwytak, przemieszczane detale, warunki otoczenia itd.

Wdrożenia kobotów – podstawowe obawy odbiorców

- Kwestie konfiguracji i obsługi
  - Na ile łatwe jest dostosowywanie kobotów do różnych zadań
  - Co musi wiedzieć pracownik by dokonać konfigurowania/programowania kobota
  - Jak czasochłonne są to czynności (nie dzieje się to aż tak szybko, jak reklamują to dostawcy)
  - Kwestie potencjalnego uszkodzenia sprzętu
  - Dostępność wirtualnych narzędzi treningowych
- Opłacalność

Koboty – kryteria podjęcia decyzji o wdrożeniu

- Koszt zakupu i wdrożenia
- Możliwości aplikacyjne
- Możliwość łatwego uruchomienia
- Bezpieczeństwo
- Wsparcie i usługi dostawcy
- Parametry techniczne
- Marka
- Długość gwarancji

Koboty – funkcje związane z bezpieczeństwem

Specyfikacja techniczna ISO/TS 15066:2016

- Praca z funkcją bezpiecznego, kontrolowanego zatrzymania (safety-rated monitored stop) – funkcja dwuetapowa
  - wyhamowanie silników
  - monitorowane utrzymywanie bezpiecznego położenia
  - po ustąpieniu niebezpieczeństwa natychmiastowy restart
- Praca z zapewnieniem monitorowanej prędkości i odległości od człowieka (speed and separation monitoring)
- Praca przy ograniczonej sile i mocy (power and force limiting)
- Ręczne prowadzenie ramienia przez operatora (hand guiding) – to operator jest odpowiedzialny za bezpieczną pracę kobota

Koboty – funkcje związane z bezpieczeństwem

- Ograniczanie prędkości
  - Operator i robot mogą się poruszać, jednocześnie przebywając we wspólnej przestrzeni roboczej w tym samym czasie
  - Im mniejszy dzielący je dystans, tym bardziej robot zwalnia
  - Przekroczenie odległości granicznej powoduje zatrzymanie robota
- Ograniczanie siły
  - Operator i robot, przebywając we wspólnej przestrzeni roboczej, mogą się jednocześnie poruszać, a co więcej, dopuszczalny jest kontakt między nimi, przypadkowy i celowy
  - Siła z jaką robot oddziałuje na obiekt, z którym się zderza, jest ograniczana do bezpiecznego poziomu
  - Wartości odniesienia siły dostarczają wyniki badań dotyczących określenia progu czucia bólu w przypadku, gdy (określone w załączniku do specyfikacji technicznej ISO/TS 15066):
    - część ciała zostanie ściśnięta z jednej strony przez ruchomą część systemu robota, a z drugiej strony przez nieruchomą lub ruchomą część stanowiska (quasi-static contact)
    - kontakt jest przejściowy, a dotknięta część ciała nie zostaje zablokowana (transient contact)
  - Wymaga się, by robot ani obiekt, na który oddziałuje, nie miały nigdy styczności z głową ani szyją operatora

Stanowisko z kobotem – kwestie bezpieczeństwa

- Zaimplementowanie w kobocie wymienionych funkcji bezpieczeństwa nie oznacza automatycznie, że może on bez zastosowania dodatkowych środków ochrony współpracować z człowiekiem przy wykonywaniu każdego zadania
- Obowiązkiem integratora systemu jest analiza związanego z zadaniem ryzyka – ocena prawdopodobieństwa wystąpienia sytuacji zagrażającej zdrowiu/życiu operatora (wystawia certyfikat bezpieczeństwa)
  - Jak długo operator będzie przebywał we wspólnej z kobotem przestrzeni roboczej?
  - Jak często będzie przekraczał jej granice?
  - Jak często i jak długo będzie on miał bezpośredni kontakt z kobotem?
  - Jakie dodatkowe czynniki zagrożenia występują (ostre narzędzia – cięcie, wysokie temperatury – klejenie, upuszczenie manipulowanego obiektu – przenoszenie)?
  - Jakie inne niespodziewane zdarzenia mogą wystąpić (zmęczenie, odwrócenie uwagi, poślizgnięcie się, zasłabnięcie)?
  - Ile i jakich osób będzie z kobotem „pracowało”?

Koboty – elementy systemów bezpieczństwa

- pianka zabezpieczająca ramię robota
- sensory dotykowe
- czujniki zbliżeniowe
- czujniki siły
- układy do pomiaru prądu
- skanery laserowe
- systemy wizyjne

Koboty – cechy charakterystyczne

- Kompaktowa budowa
- Lekka konstrukcja
- Zaokrąglone krawędzie
- Miękko wykończone powierzchnie
- Ukryte okablowanie i inne oprzyrządowanie
- Serwonapędy o małej inercji
- Implementacja funkcji szybkiego hamowania oraz algorytmów detekcji kolizji w kontrolerze

Koboty – producenci, dostępne modele

- ABB – YuMi
- Bosch – APAS
- Comau – Aura
- Fanuc – CR-4iA, CR-7iA, CR-35iA, CRX-10iA(/L)
- Festo – BionicCobot
- igus – robolink
- Kassow Robots – KR 810, KR 1205, KR 1410, KR 1805
- Kawasaki – duAro1, duAro2
- KUKA – LBR iiwa
- Rethink Robotics – Baxter, Sawyer
- Staubli – TX2-60, TX2-90
- Universal Robots – UR3, UR5, UR10, UR16
- Yaskawa – HC10

Rozpoznawalność producentów

- KUKA
- Universal Robots
- ABB
- Fanuc
- Staubli, Yaskawa, Bosch
- Comau, Rethink Robotics

Koboty – dostawcy, przykładowa oferta, charakterystyka

Dostawcy robotów współpracujących – oferta i przykładowe coboty																
	Nazwa firmy	ABB	AB-Micro	Alnea Robotics	CoRobotics	Elmark Automatyka	Encon-Koester	Fanuc Polska	FlexLink Systems Polska	KUKA CEE	Omron Electronics	RMA	STAUBLI Łódź	Universal Robots	Yaskawa Polska
Rodzaje	Nośność robotów (od÷do, w kg)	0,5	3÷5	3÷14	3÷12	3÷10	3÷10	4÷35	3÷35	7÷14	14	3÷10	1÷20	3÷10	10
	Maksymalny zasięg robotów (do, w mm)	559	1300	820	1300	1300	1300	550÷1813	1800	820	1300	500÷1500	1450	1300	1200
	Powtarzalność (w mm)	0,02	0,03	0,2	0,1	0,03	±0,05	±0,01÷±0,03	0,05	±0,1	0,05	±0,1	0,02	0,03÷0,1	0,1
	Maksymalna liczba stopni swobody	14	6	6	6	6	6	6	6	7	7	360	6	6	6
	Oferujemy roboty nowe/używane	●/●	●/○	●/○	●/○	●/●	●/○	●/○	●/○	●/●	●/○	●/●	●/○	●/○	●/○
Zastosowania	Spawanie i zgrzewanie/malowanie/montaż	○/○/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	○/●/●	○/○/○	○/○/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●
	Pakowanie/paletyzacja/przenoszenie	●/○/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	○/○/○	●/●/●	●/●/●	●/○/○	●/●/●	●/●/●
	Uszczelnianie/mycie i czyszczenie	○/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	○/○	○/○	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●
	Manipulacja towarami delikatnymi (np. spożywcze)	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	Obróbka mechaniczna i polerowanie/montaż elektroniki	○/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	○/○	○/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●
	Obsługa gniazd produkcyjnych/inne	●/○	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/○	○/○	○/○	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●
Bezpieczeństwo	Liczba różnych funkcji bezpieczeństwa	-	15	-	12	17	17	6	>2	-	4	-	5	17	5
	Główna norma bezpieczeństwa, z którą są zgodne ofertowane coboty	ISO 10218-1 ISO/TS 15066	-	-	EN ISO 10218-1	ISO 10218	ISO13849-1, EN ISO 10218-1	-	ISO 10218	-	SEMI S2	-	SIL3 Ple	ISO 10218-1	TS15066, ISO 10218-1
	Dostępne są wersje wykonaniu ATEX	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	●	○	○
Akcesoria do cobotów	Chwytaki/czujniki/osłony	●/●/●		○/○/○	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●		●/●/●	●/●/●	○/○/○	○/○/○	●/●/○
	Elementy witryjne/rozwiązania specjalizowane	●/●	☆	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/○	○	●/●	●/●	○/○	○/○	●/●
	Prowadzimy współpracę z dostawcami akcesoriów	○		●	○	●	○	●	○		○	○	○	○	○
Oprogramowanie do cobotów	Własne narzędziowe/moduły do integracji, API	●/○	○/○	○/○	●/●	●/●	●/●	●/○	●/○		●/●	●/○	●/●	●/○	●/●
	Możliwość programowania poprzez pokazywanie	●	●	●	●	○	●	●	○	○	●	○	●	●	●
	Wirtualne aplikacje do nauki programowania	●	●	●	●	●	○	●	○		●	○	●	●	●
Produkt	Nazwa (typ)	IRB14000 (YuMi)	UR5e	CR-7iA/L	HCR-5	UR5e	UR5e	CR 14iA/L	RC10	LBR iiwa 7 R800	TM	UR5	TX2 90	UR3e	HC10
	Producent	ABB	Universal Robots	Fanuc	Hanwha	Universal Robots	Universal Robots	Fanuc	Universal Robots	KUKA	Omron	Universal Robots	Staubli	Universal Robots	Yaskawa Motoman
Parametry	Udźwig (kg)/zasięg (mm)	0,5/559	5/850	7/717	5/915	5/850	5/850	14/911	8/1300	7/800	14/1300	5/850	20/1000	3/500	10/1200
	Powtarzalność (mm)/liczba stopni swobody	0,02/14	0,03/6	0,01/6	0,1/6	0,03/6	±0,03/6	±0,01/6	1/6	±0,1/7	0,05/7	±0,1/360	0,03/6	0,03/6	0,1/6
Bezpieczeństwo	Ograniczanie siły/zatrzymanie bezpieczeństwa	●/●	●/●	○/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●
	Regulacja szybkości/obudowa absorbująca uderzenia	●/○	●/○	○/●	●/○	●/○	●/○	●/○	●/●	●/○	●/○	●/○	●/○	●/○	●/○
Przeznaczenie	Pick&place/montaż/machine tending i obsługa gniazd	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/○/○	●/●/○	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●
	Spawanie i zgrzewanie/malowanie/klejenie	○/○/●	●/●/●	●/●/○	●/●/●	●/●/●	●/●/●	○/●/●	○/○/○	○/○/○	●/○/●	●/○/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●
	Pakowanie/paletyzacja/mycie i czyszczenie	●/○/○	●/○/○	●/●/●	○/○/●	●/○/●	●/●/○	●/●/●	●/●/○	○/○/○	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●
	Elektronika/Obróbka mechaniczna i polerowanie/inne	●/○/●	○/●/○	○/●/○	●/●/○	●/●/○	●/●/○	●/●/○	○/○/○	●/○/○	○/○/○	○/○/○	●/●/●	●/●/●	●/●/○
Inne	Do robota można dobrać osprzęt (np. chwytaki)	●	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●	●	●	●

Uwaga: W grupie firm w zestawieniu znajduje się też OnRobot A/S – dostawca akcesoriów (chwytaki, czujniki) do cobotów marek: Universal Robots, KUKA, Kawasaki, Nachi, Yaskawa Motoman, Techman, Fanuc, Doosan, Hanwha i innych. Firma oferuje również powiązane z produktami oprogramowanie.

za AutomatykaB2B

Koboty – przykładowe parametry

- **UR5** – sześcioosiowy kobot firmy Universal Robots
  - zasięg: 850 mm
  - udźwig: 5 kg
  - ciężar: 18,5 kg
  - powtarzalność: 0,1 mm
  - zakres ruchu 720°
  - maksymalna prędkość 180°/s
  - możliwość wyposażenia w dedykowany system wizyjny, w tym w chwytaku

- **CR-7iA** – sześcioosiowy kobot firmy Fanuc
  - zasięg: 717 mm
  - udźwig: 7 kg
  - ciężar: 53 kg
  - powtarzalność: 0,01 mm
  - zakres ruchu 166÷720°
  - maksymalna prędkość 1000°/s
  - możliwość wyposażenia w dedykowany czujnik wizyjny oraz 3D

Koboty – przykładowe parametry

- **UR5** – sześcioosiowy kobot firmy Universal Robots
  - zasięg: 850 mm
  - udźwig: 5 kg
  - ciężar: 18,5 kg
  - powtarzalność: 0,1 mm
  - zakres ruchu 720°
  - maksymalna prędkość 180°/s
  - możliwość wyposażenia w dedykowany system wizyjny, w tym w chwytaku

- **CRX-10iA(/L)** – sześcioosiowy kobot firmy Fanuc
  - zasięg: 1249 mm (1418 mm)
  - udźwig: 10 kg
  - ciężar: 39 kg
  - powtarzalność: 0,05 mm
  - zakres ruchu 360÷570°
  - maksymalna prędkość 180°/s
  - możliwość wyposażenia w dedykowany czujnik wizyjny oraz 3D

Koboty – przykładowe parametry

- **CR-35iA** – sześcioosiowy kobot firmy Fanuc
  - zasięg: 1813 mm
  - udźwig: 35 kg
  - ciężar: 990 kg
  - powtarzalność: 0,04 mm
  - zakres ruchu 165÷900°
  - maksymalna prędkość 750°/s
  - możliwość wyposażenia w dedykowany czujnik wizyjny oraz 3D

- **LBR iiwa 14** – siedmioosiowy kobot firmy KUKA
  - zasięg: 820 mm
  - udźwig: 14 kg
  - ciężar: 30 kg
  - powtarzalność: 0,1 mm
  - zakres ruchu 240÷350°
  - maksymalna prędkość 75÷135°/s
  - możliwość wyposażenia w dedykowany system wizyjny, otwarty system sterowania (ROS Industrial)

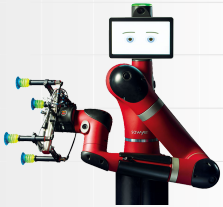

Koboty – przykładowe parametry

- **YuMi (IRB 14000)** – czternastoosiowy kobot firmy ABB
  - zasięg: 600 mm
  - udźwig: 0,5 kg
  - ciężar: 38 kg
  - powtarzalność: 0,02 mm
  - zakres ruchu 200÷580°
  - maksymalna prędkość 180÷400°/s
  - możliwość wyposażenia w dedykowany system wizyjny, w tym w chwytakach

- **Sawyer** – siedmioosiowy kobot firmy Rethink Robotics
  - zasięg: 1260 mm
  - udźwig: 4 kg
  - ciężar: 19 kg
  - powtarzalność: 0,1 mm
  - zakres ruchu 340÷540°
  - typowa prędkość narzędzia 1,5 m/s
  - możliwość wyposażenia w dedykowany system wizyjny, w tym w chwytaku

Koboty – przykładowe parametry

- **KR 1805** – siedmioosiowy kobot firmy Kassow Robots
  - zasięg: 1800 mm
  - udźwig: 5 kg
  - ciężar: 45 kg
  - powtarzalność: 0,1 mm
  - zakres ruchu 205÷720°
  - maksymalna prędkość 225°/s

- **AURA** – sześcioosiowy kobot firmy Comau
  - zasięg: 2790 mm
  - udźwig: 170 kg
  - ciężar: 1615 kg
  - powtarzalność: 0,1 mm
  - zakres ruchu 105÷360°
  - maksymalna prędkość 85÷190°/s

Koboty – przykładowe parametry

- **duAro 1 (2)** – ośmioosiowy kobot Kawasaki
  - zasięg: 760 (785) mm
  - udźwig: 2 × 2 (3) kg
  - ciężar: 230 kg (ze sterownikiem)
  - powtarzalność: 0,05 mm
  - zakres ruchu 280÷720°, 150 (550) mm
  - maksymalna prędkość ?°/s

Koboty – lokalni dostawcy i integratorzy

Dostawcy robotów współpracujących i AGV, integratorzy systemów oraz oferowane przez nich marki

Nazwa firmy	K	Z	D	I	X	Marki cobotów	Marki AGV
ABB	○	●	○	●	○	ABB	
AB-Micro	○	○	○	●	○	Universal Robots	
Aformic	●	○	○	●	○		Aformic
Alnea Robotics	○	○	○	●	○	KUKA, Fanuc, Mitsubishi	Omron
ASTOR	○	○	●	○	○	Kawasaki	Mobile Industrial Robots
CoRobotics	○	○	○	●	○	HCR Hanwha	
Elmark Automatyka	○	○	○	●	○	Universal Robots	
~~Encon-Koester~~ ProCobot	○	○	●	○	○	Universal Robots	Mobile Industrial Robots
Europa Systems	●	○	○	●	○		ES Gear, ES Smart
Fanuc Polska	○	●	○	○	○	FANUC CR	
FlexLink Systems Polska	○	●	○	●	○	Kuka, Fanuc, UR	
KUKA CEE	○	●	○	○	○	KUKA	KUKA
Mobile Industrial Robots	○	○	○	○	●		Mobile Industrial Robots
Omron Electronics	○	●	○	○	○	Omron	Omron
OnRobot A/S	○	○	○	○	●	OnRobot	
Pilz Polska	○	●	○	○	○	Pilz	
RB Poland	●	○	○	○	○		RB Poland
RMA	○	○	●	●	○	KUKA, UR, ABB, Mitsubishi, Yaskawa	Robotize, KUKA
SEW-Eurodrive Polska	●	●	○	○	○		
SSI Schäfer	○	●	○	○	○		SSI Schäfer, Motum, Rocla
Staubli Łódź	○	●	○	○	○	Staubli, UR, Kuka	Staubli
Universal Robots	○	●	○	○	○	Universal Robots	
VersaBox	●	○	○	○	○		VersaBot
WObit	●	○	○	○	○		MOBOT
Yaskawa Polska	○	●	○	○	○	Yaskawa Motoman	
	K	Z	D	I	X		

Legenda: K – Producent krajowy Z – Oddział producenta zagranicznego D – Dystrybutor I – Integrator systemów zrobotyzowanych X – Inna kategoria

za AutomatykaB2B

Koboty – lokalni dostawcy i integratorzy

Integratorzy systemów zrobotyzowanych

	Nazwa firmy	ABB	ASTOR	Automatech	BIAP	Co Robotics	Eltronika	EX-BOX
APLIKACJE	Spawanie i zgrzewanie/ malowanie/ montaż	●/●/●	●/○/●	○/○/○	○/●/●	○/○/○		
	Pakowanie/ paletyzacja/ przenoszenie	●/●/●	○/●/●	●/○/●	●/●/●	●/●/●		
	Uszczelnianie/ mycie i czyszczenie	●/●	○/○	●/○	○/○	○/○	○	○
	Manipulacja towarami delikatnymi	●	○	●	●	○		
	Obróbka mechaniczna i polerowanie	●	○	○	○	○		
	Obsługa gniazd produkcyjnych	●	●	●	●	●		
BRANŻE	Motoryzacyjna/ metalowa/ drzewna	●/●/●	●/●/●	●/○/○	●/●/●	○/●/○	○/●/●	●/○/○
	Spożywcza i napojowa/ opakowaniowa	●/●	○/○	●/○	●/●	●/●	●/○	○/●
	Elektroniczna i elektrotechniczna	●	○	○	●	○	●	●
USŁUGI	Projektowanie/ aplikacje/ dostawy części	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●		○/○/●
	Serwis/ naprawy awaryjne/ modernizacje	●/●/●	●/●/○	●/○/○	●/●/●	●/●/●	○	○/○/○
	Szkolenia/ gwarantowane czasy serwisu	●/●	●/●	●/○	●/●	●/●		○/○

	Nazwa firmy	MPL System	PIAP	RMA	S-Machines	TMA Automation	VersaBox	Wikpol
APLIKACJE	Spawanie i zgrzewanie/ malowanie/ montaż	○/○/●	●/●/●	●/○/●	○/●/●	○/○/●	○/○/○	○/○/○
	Pakowanie/ paletyzacja/ przenoszenie	●/●/●	●/●/●	○/○/○	●/●/●	●/●/●	○/●/●	●/●/●
	Uszczelnianie/ mycie i czyszczenie	○/○	○/○	○/●	○/●	○/○	○/○	○/○
	Manipulacja towarami delikatnymi	●	●	○	●	○	○	●
	Obróbka mechaniczna i polerowanie	○	●	●	●	○	○	○
	Obsługa gniazd produkcyjnych	●	●	○	●	●	○	○
BRANŻE	Motoryzacyjna/ metalowa/ drzewna	●/●/●	●/●/●	●/○/○	○/●/●	●/○/○	●/●/○	○/○/○
	Spożywcza i napojowa/ opakowaniowa	●/○	●/●	○/○	●/●	●/●	○/●	●/●
	Elektroniczna i elektrotechniczna	●	●	●	●	●	●	○
USŁUGI	Projektowanie/ aplikacje/ dostawy części	●/●/●	●/●/○	●/●/●	●/●/●	●/●/○	●/●/●	●/●/●
	Serwis/ naprawy awaryjne/ modernizacje	○/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●
	Szkolenia/ gwarantowane czasy serwisu	○/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●

za AutomatykaB2B

Koboty – lokalni dostawcy i integratorzy

Dane teleadresowe firm, zakres ich działalności i dostarczane marki robotów oraz manipulatorów

Nazwa firmy	Telefon	E-mail	Strona WWW	Oddział producenta	Dystrybutor	Integrator systemów	Dostawca mniejszych robotów	Inna kategoria	Dostarczane marki robotów i manipulatorów
ABB	22 223 77 77	robotyka.sprzedaz@pl.abb.com	www.abb.pl/robotics	●	○	●	●	○	ABB
ASTOR	12 428 63 00	info@astor.com.pl	www.astor.com.pl	○	●	○	○	○	Kawasaki, Epson
Automatech	22 753 24 80	biuro.warszawa@automatech.pl	www.automatech.pl	○	●	●	●	○	ABB, Omron, KUKA
BIAP	71 769 78 00	biap@biap.com.pl	www.biap.com.pl	○	○	●	○	○	ABB, Hanwha, Yaskawa
Bosch Rexroth	22 738 18 00	info@boschrexroth.pl	www.boschrexroth.com	●	○	○	○	○	Bosch Rexroth
Co Robotics	22 299 00 80	biuro@corobotics.pl	www.corobotics.pl	○	●	●	○	○	Hanwha, HCR
Elmark Automatyka	22 541 84 60	roboty@elmark.com.pl	www.elmark.com.pl	○	●	○	○	○	Universal Robots
Eltron	71 747 25 68	yaskawa@eltron.pl	www.eltronrobots.pl	○	●	○	●	○	YASKAWA
Eltronika	22 751 97 44	info@eltronika.pl	www.eltronika.pl	○	●	○	○	○	Apem CD Products, Tend Electric
Euro-Impex Marketing	12 421 95 51	rs@euroimpex.krakow.pl	www.euroimpex.krakow.pl	○	●	○	○	○	SI Robotics Parallax, Reach Robotics Limited
EX-BOX	22 711 12 83	biuro@ex-box.pl	www.ex-box.pl	○	●	○	○	○	Reiku
FANUC Polska	71 776 61 60	sales@fanuc.pl	www.fanuc.pl	●	○	○	○	○	FANUC
igus	22 863 57 70	info-pl@igus.net	www.igus.pl	●	○	○	○	○	igus
Indugrogress	22 290 31 78	biuro@indugrogress.pl	www.indugrogress.pl	○	●	○	○	○	Delta Electronics
KUKA CEE GmbH Oddział w Polsce	32 730 32 14	biuropl@kuka.com	www.kuka.com	●	○	○	○	●	KUKA
Mitsubishi Electric	12 347 65 00	mpl@mpl.mee.com	https://pl.mitsubishielectric.com	○	○	○	●	○	Mitsubishi Electric
MPL System	32 781 47 60	zapytania@mplsystem.pl	www.mplsystem.pl	○	○	●	○	●	Mitsubishi, Fanuc, ABB
Omron Electronics	22 458 66 66	info_pl@omron.com	http://industrial.omron.pl	●	○	○	●	○	Omron
OnRobot	+36 70 881 9279	cee@onrobot.com	https://onrobot.com/pl	●	○	○	○	●	OnRobot
PIAP	22 874 01 94	marketing@piap.pl	www.piap.pl	○	○	●	○	○	KUKA, FANUC, ABB
ProCobot	530 556 686	damian.goral@procobot.com	www.procobot.com	○	●	○	●	○	Universal Robots, Mobile Industrial Robots
Renex	88 559 25 55	office@renexrobotics.pl	www.renexrobotics.pl	●	●	○	○	●	Yamaha
RMA (AIC S.A.)	58 350 65 50	sales@myrma.eu	www.myrma.eu	○	○	●	○	○	KUKA, ABB, Mitsubishi, Schunk
S-Machines	668 087 435	wkw@sitaniec.pl	https://s-machines.pl/	○	○	●	○	○	Fanuc, S-Machines
Staubli Łódź	42 636 85 04	staubli.pl@staubli.com	www.staubli.pl	●	○	○	○	○	Staubli
TFM-Robotics	32 214 88 00	info@tfm-robotics.pl	www.tfm-robotics.pl	○	●	○	○	○	Techman Robot
TMA Automation	728 545 595	info@tma-automation.com	www.tma-automation.com	○	○	●	●	○	TMA, Omron, KUKA
Universal Robots A/S	420 222 286 200	ur.cee@universal-robots.com/pl	www.universal-robots.com/pl	●	○	○	○	○	Universal Robots
VersaBox	513 032 034	contact@versabox.eu	www.versabox.eu	●	○	○	●	○	Versabot
Wikpol	81 503 23 30	handlowy@wikpol.com.pl	www.wikpol.com.pl	○	○	○	●	○	FANUC, Festo
WOBit	61 222 74 10	wobit@wobit.com.pl	www.wobit.com.pl	○	○	○	○	●	MOBOT, WOBit
Yaskawa Polska	71 792 86 70	info.pl@yaskawa.eu.com	www.yaskawa.pl	●	○	○	○	○	Yaskawa Motoman

za AutomatykaB2B

Koboty – elementy wsparcia odbiorców

- Otwarte szkolenia on-line
- Internetowe showroomy
- Produkty typu „podłącz i produkuj”
- Zestawy aplikacji – komponenty z dedykowanym oprogramowaniem

Platforma UR+:

- Komponenty i zestawy aplikacji
  - montaż, dozowanie, wykańczanie, przenoszenie, spawanie kontrola jakości
  - zestaw wkręcający SPATZ-STÖGER Pick & Place, zestaw do paletyzowania Dahl, zestaw do szlifowania Robotiq, zestaw ze stacją roboczą Q-Span
- Oprogramowanie „URCap” pozwalające na sterowanie wszystkimi urządzeniami peryferyjnymi bezpośrednio z panelu programowania kobota

Akademia Universal Robots

Koboty – pożądane kierunki rozwoju

- Dodawanie nowych czujników dotyku i systemów zwiększających bezpieczeństwo obsługi
- Dalsze usprawnienia w zakresie programowania
- Systemy wykorzystujące sztuczną inteligencję
- Wprowadzanie nowych rodzajów manipulatorów
- Tworzenie oferty systemowej w zakresie osprzętu
- Rozwój możliwości komunikacji bezprzewodowej i głosowej z robotami
- Integracja kamer wizyjnych
- Zwiększanie zasięgu oraz wydajności przy zachowaniu bezpieczeństwa współpracy z ludźmi

Koboty – opłacalność

- ???
- Robot przemysłowy najlepiej sprawdza się w celi zapewniającej planowaną wydajność aplikacji i bezpieczeństwo pracowników
- Sektor produkcji elektroniki – branża w której koboty zapewniają oczekiwaną wydajność (ale to w Azji z przodującym Kawasaki)
- Wydaje się, że koboty wciąż nie są ekonomicznie opłacalne w polskim przemyśle – na pewno nie w masowej produkcji
- Aktualnie wielkość krajowego rynku szacowana jest na ok. 250 sztuk rocznie – ale tempo wzrostu popytu na poziomie 25% (globalnie 47%, obecnie koboty to około 4% rynku robotów, 35% szacowane w 2027)

Koboty – wpływ na kwestie zarządzania

Obszary podejmowania decyzji w zakresie zarządzania operacyjnego firmą, na które znaczący wpływ ma kobotyzacja

- Strategia doboru rozwiązań produkcyjnych (Layout Strategy)
- Strategia organizacji procesu produkcji (Process Strategy)
- Projektowanie procesów i ich wydajności (Process and Capacity Design)
- Zarządzanie zasobami ludzkimi i projektowanie stanowisk (Human Resources and Job Design)
- Ergonomia pracy (Ergonomics)
- Kwestie niezawodności i konserwacji (Reliability and Maintenance)
- Zarządzanie jakością (Quality Management)

Koboty – dobór rozwiązań produkcyjnych

- Produkcja bez przemieszczania produktu (Fixed-Position Layout)
  - Największe wyzwanie: jak w sposób efektywny wykorzystać przestrzeń roboczą i zapewnić dostęp do wytwarzanego elementu
  - Najłatwiejsza do kobotyzacji – kobot może zostać umieszczony „gdziekolwiek”, w tym na platformie mobilnej
  - Przykład: kobot wspomagający pracownika na stanowisku montażu ręcznego, kobot zastępujący pomocnika w dwuosobowym zespole
- Organizacja zorientowana na wykonywane operacje (Process-Oriented Layout)
  - Stosowana przy małoseryjnej produkcji różnorodnych produktów – trudnej do zautomatyzowania
  - Łatwe zastosowanie kobotów ze względu na łatwość ich programowania
  - Możliwość przygotowania dla kobota bazy programów realizacji znanych zadań
  - Przykład: kobot na stanowisku spawania

Koboty – dobór rozwiązań produkcyjnych

- Cele produkcyjne (Work Cells)
  - Bazująca na wydzielonych, zwykle autonomicznych stanowiskach realizujących proces wytwórczy
  - Kobot jako element pośredniczący pomiędzy człowiekiem a maszyną
  - Wykorzystanie kobotów do zaopatrywania celi / odbierania jej produktów
  - Łatwość przemieszczenia kobota z celi do celi bez ponoszenia dodatkowych kosztów
  - Przykład: kobot wspomaga operatora przy przenoszeniu czy przytrzymaniu ciężkich detali
- Produkcja powtarzalna zorientowana na produkt – linie produkcyjne (Repetitive and Product-Oriented Layout)
  - Przy dobrze zaprojektowanych liniach najtrudniejsza do modyfikacji
  - Wykorzystanie kobotów jako współpracowników operatorów obsługi linii
  - Przykład: kobot przytrzymujący amortyzatory montowane w samochodzie przez operatora linii

Koboty – wpływ na organizację procesu produkcji

- Określa podejście organizacji do sposobu przekształcania zasobów w towary i usługi – celem jest stworzenie procesu, który dostarcza asortyment spełniający wymagania klientów w ramach kosztów i innych ograniczeń
- Koboty najprawdopodobniej będą miały wpływ na projektowanie zarówno systemów zorientowanych na wykonywane operacje jak i powtarzalnych – linie produkcyjne
- Dostarczana przez koboty elastyczność w systemie zorientowanym na wykonywanie operacji zapewnia wszystkie zalety automatyzacji na mniejszą skalę
- W przypadku linii produkcyjnych łatwość dostosowywania kobotów do zadań pozwala nadążać za zmieniającymi się potrzebami operatora przy minimalizacji przestojów

Koboty – zagadnienia projektowania procesów

- Postęp technologiczny wymusza ustawiczną zmianę sposobu realizacji produkcji
- Krytycznym elementem staje się zapewnienie odpowiednich metod komunikacji między ludźmi, robotami i innymi systemami automatyki
- Obecnie wiele urządzeń bazuje na autorskich, zastrzeżonych metodach komunikacji, co znacząco utrudnia integrację
- Pojawia się potrzeba dostarczenia nowej, jednolitej metody komunikacji pomiędzy odmiennymi systemami – tego typu systemy stają się coraz bardziej powszechne i niezawodne (ROS, ROS-Industrial)
- Idea otwartego oprogramowania – open source (versus wolne oprogramowanie – free software)
- Ułatwienie przeprojektowywania procesów – możliwość działania na zasadzie ciągłego doskonalenia

Koboty – planowanie i organizacja pracy

- Największe wyzwania: stabilność zatrudnienia, harmonogramy pracy, określanie zasad pacy, klasyfikacja stanowisk
- Dwie strategie: śledzenie popytu i dostosowywanie do niego zatrudnienia, stałe zatrudnienie i planowanie i utrzymywanie zapasów
- Kluczowa potrzeba – elastyczność
- Kobotyzacja ma ogromny wpływ na sposób organizacji pracy
- Możliwość wykorzystania pracownika do innych zadań po tym jak zaprogramowany przez niego kobot wykonuje pracę
- Współpraca z kobotem zazwyczaj zwiększa zadowolenie z pracy – czynnik psychologiczny

Koboty – ergonomia pracy

- Obejmuje wiele różnych czynników, takich jak wymagania fizyczne zadania, wymagania poznawcze zadania, konieczność współpracy z maszyną
- Możliwość wykorzystania synergii przewagi fizycznej kobota ze zdolnościami poznawczymi człowieka
- Pozwolenie robotowi nadzorowanemu przez człowieka na przenoszenie ciężarów znacznie zmniejsza ryzyko poniesienia urazów
- Zastosowanie kobotów upraszcza interfejsy człowiek-maszyna
- Zastosowanie kobotów zmniejsza narażenie na rutynę, znudzenie, zwiększając tym samym morale – czynnik psychologiczny

Koboty – kwestie niezawodności i konserwacji

- I tu niezawodność jest kluczowym czynnikiem zapewnienia wydajności
- Koboty wyróżniają się łatwością obsługi
- Łatwość przeprowadzania codziennej konserwacji zapobiegawczej i inspekcji kobotów
- Prostsze usuwanie awarii w porównaniu do tradycyjnych stanowisk zrobotyzowanych
- Brak potrzeby zapewnienia redundancji rozwiązań (produkcja na magazyn, zrównoleglenie procesów)

Koboty – zarządzanie jakością

- W przypadku wykorzystania kobotów można stosować te same metody zapewnienia jakości produktów co ogólnie
- Prostota programowania kobotów oraz dostęp do narzędzi do symulacji ich działania zwiększa łatwość dokonywania modyfikacji, co sprzyja poprawie jakości
- Możliwość stosowania różnorakich technik kontroli jakości jest kolejnym czynnikiem sprzyjającym jej poprawie
- Możliwość zastosowania technologii sprzyjających poprawie jakości także w mniejszych przedsiębiorstwach

Dystrybucja zadań w procesie montażu – studium przypadku

Sformułowanie problemu, czynniki wpływu

Zadanie

W procesie montażu podzespołu zidentyfikować czynności elementarne i dokonać przydziału ich wykonania człowiekowi lub kobotowi

Czynniki wpływu

- charakterystyka zadania
- fizyczne własności elementów składowych
- rodzaj przestrzeni współpracy
- czasy cykli
- możliwość dostosowania
- bezpieczeństwo

Dystrybucja zadań w procesie montażu – studium przypadku

Montaż, czynniki wpływu

Montaż

Montaż jest łączeniem oddzielnych części w całość. W technice wiąże się to ze składaniem elementów w zespoły konstrukcyjne, a tych w maszyny i urządzenia. Działania montażowe realizowane są w oparciu o dokumentację techniczną.

Czynniki wpływu

- sprawność
- wydajność
- opłacalność
- sposoby chwytania komponentów
- liczba wariantów
- częstotliwość zmiany asortymentu

Dystrybucja zadań w procesie montażu – studium przypadku

Cele, ograniczenia

Cele

- niski jednostkowy koszt produkcji
- wzrost wydajności

Ograniczenia

- niemożność wykonania niektórych zadań przez koboty
- konieczność zakupu dodatkowego wyposażenia
- konieczność zastosowania dedykowanego oprzyrządowania

Przy małoseryjnej produkcji różnorodnych produktów zadanie dystrybucji zadań staje się działaniem rutynowym, co znaczy wartym sformalizowania

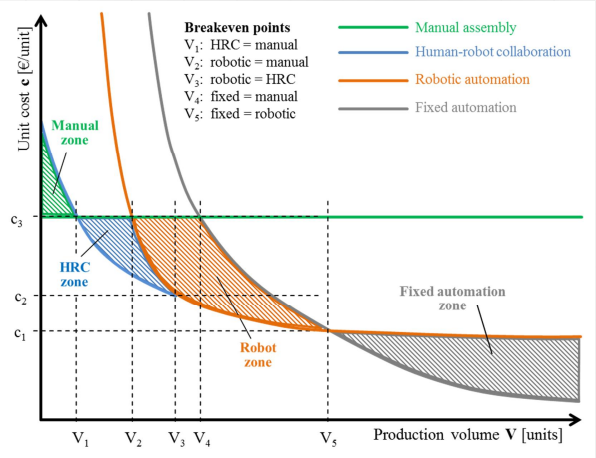
Dystrybucja zadań w procesie montażu – studium przypadku

Kryteria postępowania

- Dobór sposobu przydziału zadań
- Czas przygotowania stanowiska
- Stopień skrócenia czasu cyklu
- Akceptacja technologii przez operatorów
- Wytyczne dotyczące bezpieczeństwa
- Opracowania dotyczące opłacalności

Dystrybucja zadań w procesie montażu – studium przypadku

Kwestie opłacalności

za Björn Matthias, „*Industrial Safety Requirements for Collaborative Robots and Applications*" ABB

Dystrybucja zadań w procesie montażu – studium przypadku

Dobór sposobu przydziału zadań: kryteria oceny zadań

- Fizyczne własności elementów składowych
  - wymiary, waga, delikatność, kruchość, łatwość operowania
  - wiotkość, skłonność do plątania się, lepkość
- Sposób podania komponentów
  - swobodne, uporządkowane, o zadanej/nieznanej orientacji
  - czynność nie powodująca wzrostu wartości
- Sposób umieszczenia
  - kierunek, typ, dostępność miejsca
- Sposób przymocowania
  - przykręcenie, przyklejenie, nitowanie
- Bezpieczeństwo człowieka
- Inne
  - potrzeba regulacji, wyrównania, uruchomienia czynności pomocniczych